

католичка црква за означавање општих прописа који су се односили на цркву, њу целу или поједине њене области. Тако се овај израз помиње у Енгелској, у доба Хенриха II као *avitae constitutionis* или *leges* у чувеним Конституцијама од Калдерона од 1164. а за означавање прописа којима се уређују односи између државе и цркве. У античком смислу и схватању устава и његовом разликовању од обичних закона најдаље су отишли антички филозофи. У античкој традицији устав се схватао као први, највиши и основни закон једне земље и по томе се разликовао од обичних закона. Та разлика се означавала са два различитим врстама аката: *politea* и *nomoi*. Ту разлику је први уочио и извео Аристотел и на њој је постављена основа за разликовање основних уставних правила о државном и друштвеном уређењу и закона. У сваком случају, великани античке филозофије, пре свих Платон и Аристотел, су извели ово разликовање између уставних закона, правила и обичних законских прописа. За Платона државна организација не може да се замисли без свој конституисања и одређивања надлежности органа а то подразумева да се одреде државне власти и људи који ће их вршити, њихов број и начин њиховог успостављања да би се на крају утврдили и закони (њихов број) по којим ће да се управљају државне установе. Аристотел је још ближи појму и изразу устава и његова *politea* је синоним за устав и означава оно што је суштина устава, а то је поредак, односно облик и уређење државе. По Аристотелу, устав је мерило за разликовање државних заједница јер је држава заједница грађана везаних уставом па отуда, ако се промени устав, онда и држава нужно постаје другачија, мења се. Овај Аристотелов устав показује какав је државни поредак, његова организација, уређење и по томе је најближи ономе што је устав у данашњем смислу. Док се у средњовековном схватању устав више односио на цркву него државу, дотле је нови век прекинуо ту везу и устав везао искључиво за државу. То је било дело рационализма и нове победничке класе која је „окренула” леђа цркви и њеним догмама и посветила се држави и њеном напретку. По К. Чавошком, Лок је међу првим нововековним филозофима истакао уређивачку улогу устава у конституисању државе. Устав (и уставност) је у тој нововековној политичкој традицији и пракси значио ограничавање власти, њене самовоље и гарантовања неприкосновених људских права и слобода. После пропасти робовласништва губи се назив и појам *constitutio* јер је то било доба неписане уставности и такво стање је владало све до појаве, доношења првих устава крајем XVIII века. Но и у том дугом периоду неписане уставности било је разних покушаја и продора писане уставности када су и доношени разни акти који су прокрчили пут идеји